

Täysistunto

Keskiviikko 13.5.2026 klo 14.00

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ammattikorkeakoululain ja opintotukilain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 197/2025 vp
Valiokunnan mietintö SiVM 3/2026 vp

Toinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Keskustelu alkaa. Edustaja Lohikoski.

Keskustelu

16.27 **Pia Lohikoski vas:** Arvoisa puhemies! Valitettavasti nyt käsittelyssä olevassa hallituksen esityksessä kättilökoulutukseen esitettävät muutosehdotukset ovat epäonnistuneita. Hallituksen esityksen mukaan kättilökoulutus muutettaisiin modulaariseksi koulutukseksi, jonka tavoitteellinen suorittamisaika olisi puolitoista vuotta. Asiantuntijakuulemisissa tätä aikataulua on pidetty epärealistisena. Tällä hetkellä vastaavat täydentävät opinnot kestävät käytännössä kaksi vuotta, eivätkä syyttä.

Kättilötyö ei ole vain sairaanhoidon erikoisala muiden joukossa. Se on erittäin vaativa, itsenäinen ja vastuullinen asiantuntija-ammatti. Kättilö toimii seksuaali- ja lisääntymisterveiden asiantuntijana, tekee itsenäisiä hoitopäätöksiä, arvioi potilaan tilaa kokonaisvaltaisesti ja vastaa tilanteista, joissa päätöksillä voi olla ratkaiseva merkitys synnyttäjän ja lapsen terveydelle. Samalla asiakkaiden tarpeet ovat muuttuneet ja työn vaativuus on kasvanut. Nykyään kättilöltä edellytetään yhä enemmän näyttöön perustuvaa toimintaa, tutkimustiedon soveltamista sekä kykyä kehittää hoitokäytäntöjä. Tämän edellyttämä osaamistaso vastaakin paremmin ylempää ammattikorkeakoulututkintoa kuin hallituksen esityksessä ehdotettua mallia. Sekä opetus- ja kulttuuriministeriön vuonna 2015 tekemä selvitys että Tampereen ammattikorkeakoulussa vuonna 2019 tehty jatkoselvitys päätyivät samaan johtopäätökseen: kättilökoulutusta tulisi kehittää ylemmäksi ammattikorkeakoulututkinnoksi.

Hallitus on kuitenkin sivuuttanut nämä asiantuntijoiden näkemykset valmistelussaan, ja riskinä tässä uudistuksessa onkin nyt se, että kättilökoulutuksen houkuttelevuus heikkenee ja sitä kautta pitkällä aikavälillä kärsii myös työvoiman saatavuus. Työmarkkinoilla voi aiheuttaa sekaannusta myös se, että saman erikoistumisalan koulutuksen aiemmin suorittaneilla on muodollinen tutkinto ja uusilta opinnot suorittaneilta henkilöiltä tutkintostatus taas tulisi puuttumaan. Siksi tämä hallituksen esitys tulisi palauttaa uudelleen valmisteluun, ja näin ollen teen ehdotuksen, että lakiehdotukset hylätään ja että hyväksytään kaksi vastalauseen mukaista lausumaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2026 vp

Vastalauseen lausumaehdotuksethan olivat:

1. ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto käynnistää valmistelun kättilökoulutuksen kehittämisestä ylemmäksi ammattikorkeakoulututkinnoksi.”
2. ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto seuraa lakimuutosten vaikutuksia opintojen houkuttelevuuteen, läpäisyasteeseen ja työvoiman saatavuuteen.”

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

16.30 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Lohikoski erittäin ansiokkaasti kävi kättilökoulutuksen tilannetta lävitse ja hyvin perusteellisesti sitä avasi, joten kannatan edustaja Lohikosken tekemää hylkäysesitystä ja lausumaehdotuksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hänninen.

16.31 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies! Turvallisuus rakentuu monesta kerroksesta. Yksi niistä on vahva, osaava ja oikea-aikaisesti käytettävissä oleva sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstö. Turvallisuus ei synny vain rajojen suojelusta tai viranomaisista. Sitä ovat luomassa myös ensihoitajat, kättilöt ja terveydenhoitajat, jotka ovat yhteiskunnan arjen ja kriisin etulinjassa. Juuri tämän vuoksi käsiteltävänä oleva hallituksen esitys on ennen kaikkea turvallisuutta vahvistava esitys.

Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveysalalla on Suomessa pitkäkestoinen ja laaja henkilöstöpula. Se näkyy ensihoidon vasteajoissa, perheiden palveluiden saatavuudessa sekä synnytys- ja äitiyshuollon kuormituksessa. Kun koulutuspolut ovat nykyisin päällekkäisiä ja hitaita, osaavaa henkilöstöä valmistuu liian vähän ja liian myöhään. Tällä uudistuksella puramme juuri näitä esteitä. Jatkossa sairaanhoitajakoulutuksen jo suorittanut voisi päteväytyä ensihoitajaksi, kättilöksi tai terveydenhoitajaksi ilman uuden samantasoisin tutkinnon tekemistä. Jatkossa ensihoitajaksi tai kättilöksi voisi valmistua puolessatoista vuodessa ja terveydenhoitajaksi jopa yhdessä vuodessa sairaanhoitajakoulutuksen jälkeen.

Arvoisa puhemies! Tämä ei ole vain koulutusjärjestelmän tehostamista, se on kriisinsietokyvyn vahvistamista. Ensihoitajat ovat usein ensimmäiset, jotka saapuvat onnettomuuspaikalle. Terveydenhoitajat ovat koulujen ja perheiden turvallisuusverkko. Kättilöt puolestaan turvaavat synnytysten turvallisuuden ja äitiyshuollon jatkuvuuden. Kun koulutuspolut lyhenevät ja selkeytyvät, osaajia valmistuu enemmän, nopeammin ja vaikuttavammin. Tämä lisää pitkällä aikavälillä koko alan työvoiman saatavuutta ja vahvistaa meidän huoltovarmuuttamme myös niillä alueilla, joilla henkilöstöpula on jo akuutti. Sivistysvaliokunta on esitystä käsitellessään korostanut, että meidän on huolehdittava siitä, että parhaillaan käynnissä olevan sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöitä koskevan lainsäädännön uudistuksen yhteydessä säädetään myös oikeudesta harjoittaa ensihoitajan ammattia laillistettuna ammattihenkilönä. Tämä on pieni asia mutta tärkeä osa kokonaisuuden toimivuutta.

Arvoisa puhemies! Turvallinen Suomi tarvitsee toimivan ensihoidon, vahvan äitiyshuollon ja kattavat peruspalvelut. Jokainen näistä aloista kantaa vastuuta ihmishenkien pelastamisesta ja yhteiskunnan toimintakyvystä. Tämä esitys ei ainoastaan selkeytä koulutusjärjestelmää, vaan se turvaa palvelut, joihin kansalaiset luottavat silloin, kun hätä on kaikista suurin. Siksi tämä esitys on ennen kaikkea investointi Suomen turvallisuuteen. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2026 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kokko.

16.35 **Jani Kokko sd:** Arvoisa puhemies! Turvallisuutta on luonnollisesti vahvistettava, ja ehkä tässäkin esityksessä yleiset tavoitteet ovat kannatettavia, mitä tulee koulutuspolkujen selkiyttämiseen, päällekkäisyyksien vähentämiseen ja aloituspaikkojen kohdistamiseen ensikertalaisille. Mitä olen sivistysvaliokunnan demariedustajien kanssa tästä asiasta keskustellut, niin nimenomaan ehkä ensihoitaja- ja terveydenhuoltajakoulutuksen osalta tämä lakiesitys olisi hyväksyttävissä, mutta kuten edustaja Lohikoskin hyvin jo totesi, nimenomaisesti tähän kättilökoulutukseen liittyen on ongelmia lainsäädännössä, ja siksi esitys tulisi palauttaa.

Kuten tässä on jo todettukin, myös aikaisemmissa selvityksissä, mitä asiasta on tehty, on todettu, että kättilökoulutusta on tarkasteltu eri rakennevaihtoehdoilla ja niissä on esitetty suuntaa kättilökoulutuksen toteuttamiseksi nimenomaan ylempänä ammattikorkeakoulututkintona ja sen tason säilyttämiseksi. Kun ottaa huomioon sen, kuinka vaativaa se kättilön työ on, ja nyt kun se on kytketty sekä ensihoitaja- että terveydenhuoltajakoulutuksen kanssa yhteen, niin on pakko yhtyä edustaja Lohikosken esittämään ja edustaja Lylyn hyvin kannattamaan esitykseen, että tämä palautettaisiin valmisteluun.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.